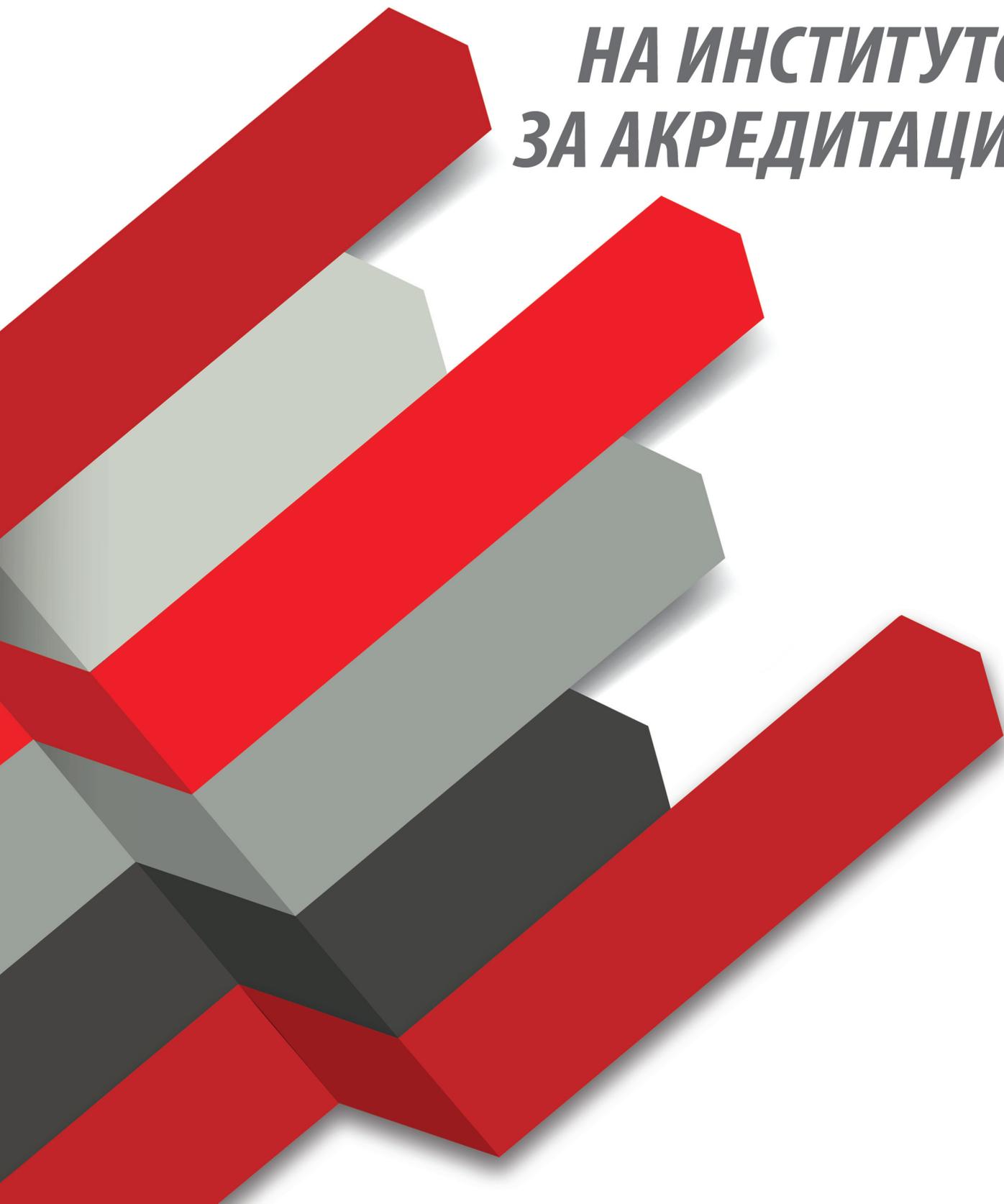




ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

**РАЗВОЈНИ ПЛАНОВИ
И АКТИВНОСТИ
НА ИНСТИТУТОТ
ЗА АКРЕДИТАЦИЈА**



РАЗВОЈНИ ПЛАНОВИ И АКТИВНОСТИ НА ИНСТИТУТОТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА

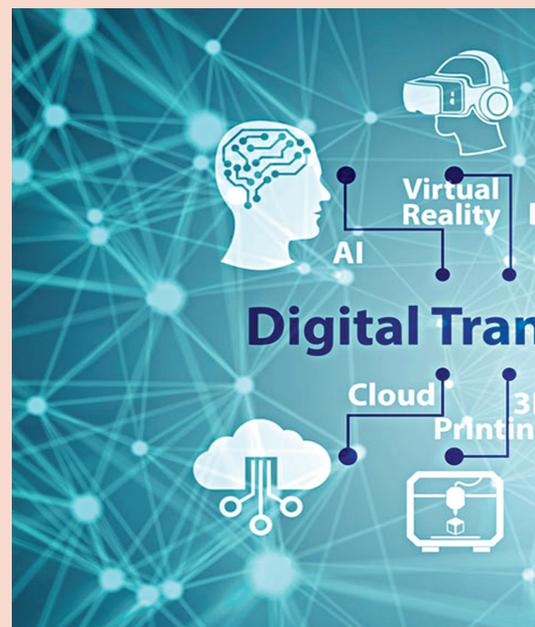
Институтот за акредитација на Република Северна Македонија (ИАРСМ) како дел од инфраструктурата за квалитет има исклучителна улога во обезбедувањето квалитет на услугите и производите за граѓаните и за стопанството на државата. Институтот е единствено национално акредитациско тело и работи на воведување и промовирање на системот за акредитација и негово приближување до стопанството и до граѓаните како крајни корисници. Како резултат на процесот на акредитација, потрошувачите и компаниите стекнуваат доверба за сигурноста, квалитетот и безбедноста за употреба на производите и услугите што ги користат во секојдневниот живот и работа.

Акредитациите кои ИАРСМ ги спроведува се гарант за обезбедување непречен извоз на стопанските субјекти од државата во сите земји во светот. Институтот активно делува и на полето на меѓународно интегрирање. Како резултат на тоа е потпишувањето на двата најзначајни меѓународни договори за взаемно признавање на резултатите од акредитираните активности, договорот со Европската организација за акредитација (EA), Меѓународната организација за акредитација на лаборатории (ILAC) и договорот со Меѓународниот акредитациски форум (IAF). Важна цел на Институтот е да обезбеди рамноправност на домашните акредитирани тела со останатите ширум светот, и да ги отвори вратите за домашните производи и услуги за непречен и сигурен пласман на европските и светските пазари.

Планираните активности на ИАРСМ поврзани со анти-корупцискиот прогрес кои се од поширока општествена важност се следните:

1. Воведување на ISO 37001:2016 Анти-корупциски (Anti - bribery) менаџмент систем во државните институции

Систем за управување против поткуп или анти-корупцискиот стандард ISO 37001:2016 промовира култура против корупција во рамките на една организација и воведува соодветни контроли, кои ја зголемуваат можноста за откривање поткуп и намалување на нејзината појава. Стандардот ISO 37001 опфаќа поткуп на јавен, приватен и непрофитен сектор, вклучително и поткуп од и против организација



или нејзиниот персонал и мито платено или примено преку или од трето лице.

Најголемо значење овој систем во Република Северна Македонија ќе има во државните институции кои доколку се обврзат со закон или било кој друг начин, ќе мораат до го воведат и да започнат системски да се справуваат со корупцијата.

Придобивките од воведување на ISO 37001 во институциите може да претставува најголем исчекор во борбата со корупцијата во земјава и воедно одлична промоција на заложбите на ВРСМ во оваа борба.



2. Воведување на ISO и други меѓународни стандарди во јавните набавки

Воведување на ISO и други меѓународни стандарди како критериум во јавните набавки ќе обезбеди граѓаните за парите кои ги даваат преку даноците да добијат сигурен квалитет во набавките на услуги и производи од државните институции.

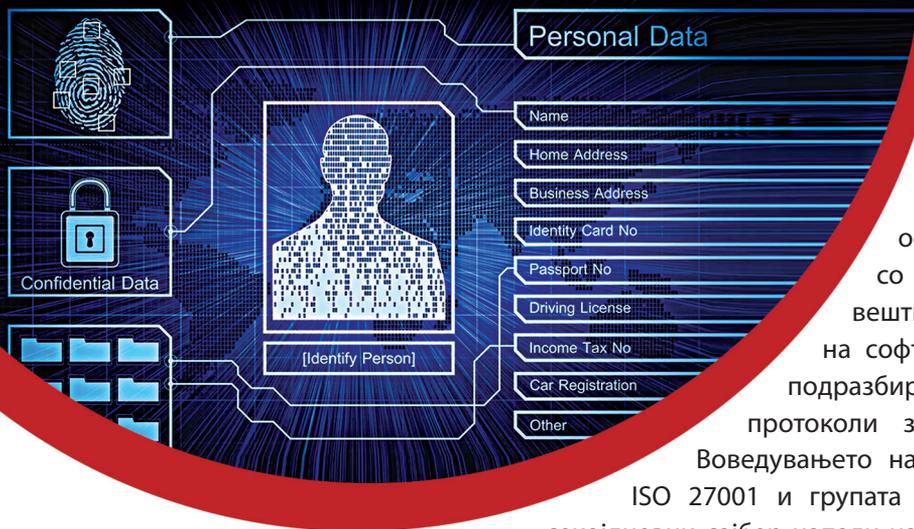
На самите државни институции ќе им се олесни процесот на избор на тендерите и гаранција дека производите и услугите кои се набавуваат се со гарантиран квалитет. Воведувањето на стандардите воедно ќе ја намали и можноста за корупција во јавните набавки.

За спроведување на оваа активност потребно е формирање на работна група составена од претставници на Бирото за јавни набавки, Институтот за акредитација и доколку е потребно други институции и експерти. Работната група би изготвила предлог на акредитирани стандарди кои ќе влезат како задолжителни во јавните набавки кои Бирото и Владата ќе ги регулираат со законски акт.

3. Дигитална трансформација на работењето на ИАРСМ

Во изминатите две години во ИАРСМ интензивно се спроведува процесот на дигитална трансформација. Во моментот се работи паралелно на хартија и дигитално и планирано е целиот процес да се заокружи во текот на 2023 година. Со ова ИАРСМ претендира да биде првата дигитално трансформирана институција во државата. Придобивките од дигиталната трансформација како една од алатките во борбата против корупцијата се огромни како за граѓаните, така и за стопанските субјекти. Моделот може да биде користен од другите институции во државата.





4. ИТ безбедност ISO 27001

Транзицијата кон дигитално работење освен дигитална подготвеност - опремување со техничка опрема, подобрување на вештините на вработените и подобрување на софтверските програми и нивна интеграција подразбира и воведување на ИТ безбедносни протоколи за заштита на протокот на податоци.

Воведувањето на овие протоколи оди преку стандардот ISO 27001 и групата сродни ISO стандарди. Сведоци сме на секојдневни сајбер напади на секакви фирми и државни институции за кои воведувањето на овој стандард е предуслов за понатамошното работење (Е-Влада и сл.). Во моментот стандардот ISO 27001 во земјава го спроведуваат странски фирми и затоа во 2023 година ИАРСМ ќе воведат акредитација на заинтересираните сертификациски тела за овој и за сродните стандарди кои се однесуваат на ИТ безбедноста.

5. Заштита на лични податоци (EU GDPR)

Во Законот за заштита на лични податоци (усогласен со EU General Data Protection Regulation), ИАРСМ има надлежност да врши акредитација на фирмите (телата за оценка на сообразност) кои ќе ги сертифицираат офицерите за заштита на лични податоци и процесот на заштита на личните податоци. Според овој закон освен државните институции, секој правен субјект кој обработува лични податоци мора да има офицер за заштита на лични податоци (вклучително ресторани, хотели, туристички агенции и сл.). Во 2023 ИАРСМ ќе воведат акредитација на заинтересираните сертификациски тела како клучна активност за имплементирање на овој закон кој засега нема имплементација.

6. Потребни предуслови за имплементација на наведените стандарди

Законот за воведување на систем за управување со квалитетот и заедничка рамка за процена на работењето и давањето на услуги во државната служба, („Службен весник на РМ бр.69/2013“) во надлежност на МИОА може да се измени и дополни со одредби за задолжително воведување на системите за менаџмент ISO 27001 и ISO 37001.

За имплементација на ISO 37001 потребен е консензус и посветеност од највисоко политичко ниво почнувајќи од Владата па се до најмалите државни институции на локално ниво.

За спроведување на акредитациите од ново воведените стандарди и обврски, потребно е кадровско зајакнување на ИАРСМ со оглед на фактот дека обемот на работа ќе се зголеми повеќекратно.



ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Кеј Димитар Влахов, бр. 4, зграда 2, спрат 3
1000 Скопје, Република Северна Македонија
Тел: ++389 2 3293 080
e-mail: info@iarm.gov.mk
www.iarm.gov.mk